

EIROPAS KOMISIJA
EIROPAS BIROJS KRĀPŠANAS APKAROŠANAI (OLAF)

D Direktors – Politika
D.2 nodaļa – Krāpšanas novēršana

Interesu konfliktu identificēšana publiskā iepirkuma procedūrās strukturālu darbību veikšanai

Praktiska rokasgrāmata vadītājiem,

***kuru izstrādājusi dalībvalstu ekspertu grupa OLAF D2 nodaļas – Krāpšanas
novēršana – vadībā***

ATRUNA

Šis ir darba dokuments, kuru ar OLAF atbalstu ir sagatavojusi dalībvalstu ekspertu grupa. Tā uzdevums ir atvieglot darbības programmu īstenošanu un veicināt labāko praksi. Tas nav dalībvalstīm juridiski saistošs, bet sniedz vispārējas pamatnostādnes un ieteikumus un atspoguļo labāko praksi.

Šis vispārējās pamatnostādnes neskar valstu tiesību aktus, un tās būtu jālasa, ņemot vērā valsts tiesisko regulējumu, kuram tās attiecīgi var pielāgot.

Šī rokasgrāmata neskar Tiesas un Vispārējās tiesas interpretācijas vai Komisijas lēmumus.

Kopsavilkums

Šī rokasgrāmata tika izstrādāta, izmantojot jaunu sadarbības procedūru, iesaistot dalībvalstu ekspertus, *OLAF* un Komisijas ģenerāldirektorātus, kuru pārziņā ir strukturālās darbības. Tās mērķis ir uzlabot Krāpšanas novēršanas koordinācijas padomdevēja komitejas (*COCOLAF*) *ad hoc* sanāksmju rezultātu kvalitāti, sagatavojot praktisku dokumentāciju, ko dalībvalstis un Komisija var izmantot kā kritērijus, administratīvus rīkus, norādījumus un atbalstu, lai stiprinātu to krāpšanas apkarošanas pasākumus / stratēģijas.

Vēl viens apsvērums rokasgrāmatas tapšanai bija prasība, kas noteikta tiesību aktu priekšlikumos par kohēzijas politiku 2020. — 2014. gadam: dalībvalstīm ir jāizstrādā krāpšanas apkarošanas pasākumi attiecībā uz ES strukturālo darbību pārvaldību.

Interesešu konflikts publiskā iepirkuma procesā tika norādīta kā dalībvalstis interesējoša tēma. Piedaloties ekspertiem no 10 dažādām dalībvalstīm, darbseminārā tika konstatēta nepieciešamība sagatavot rokasgrāmatu, kurā identificētu interesešu konfliktus un sniegtu norādījumus risku mazināšanai šādās situācijās. Šī rokasgrāmata ir kopīga darba rezultāts.

Tajā sniegti ieteikumi vadošo un līgumslēdzēju iestāžu vadītājiem un ierēdņiem par to, kā identificēt interesešu konfliktus saistībā ar publisko iepirkumu, kas finansēts no ES budžeta strukturālo darbību un kohēzijas politikas programmām, un kā rīkoties šādās situācijās. Tā attiecas uz visu veidu publiskajiem iepirkumiem neatkarīgi no summas.

Dalībvalstīm tā nav saistoša, bet tās mērķis ir, neskarot valstu tiesību aktus, nodrošināt, lai interesešu konflikta situācijās pārvaldības un līgumslēdzējām iestādēm būtu kopēja pieeja.

Šī rokasgrāmata ir paredzēta kā lietderīgs un praktisks rīks publisko iestāžu amatpersonām, risinot galvenos jautājumus, kas tika apskatīti darbseminārā:

1. interesešu konflikta definīcija;
2. nepieciešamība deklarēt interesešu konfliktu: tiek ierosināts, ka katra persona, kas piedalās publiskā iepirkuma procedūrā, sniedz deklarāciju par interesešu konflikta neesamību;
3. procedūras un rīki deklarāciju pārbaudei;
4. brīdinājuma zīmju saraksts, kas varētu palīdzēt identificēt situācijas, kurās pastāv interesešu konflikts.

Rokasgrāmatā sniegti četru reālu gadījumu piemēri, lai palīdzētu izskaidrot, kas ir „situācija, kurā pastāv interesešu konflikts”, un palielinātu darbinieku informētību.

Ievads.....	7
1. Definīcijas	9
2. Deklarācijas par interešu konfliktu	10
2.1. Galvenie elementi visaptverošā sistēmā, lai pārvaldītu interešu konfliktu publiskajos iepirkumos saistībā ar struktūrfondiem	10
2.2. Politika attiecībā uz deklarācijām par interešu konflikta neesamību.....	12
2.3. Deklarācijas par interešu konflikta neesamību	15
2.4. Deklarācijas par interešu konflikta neesamību nozīmes izskaidrošana darbiniekiem	16
2.5. Kā pārraudzīt un atjaunināt deklarāciju par interešu konflikta neesamību?	17
3. Deklarācijas par interešu konflikta neesamību pārbaude, salīdzinot ar citiem informācijas avotiem	18
3.1. Kad jāveic pārbaudes?.....	18
3.2. Kā veikt pārbaudes?	19
3.3. No ziņotājiem un plašsaziņas līdzekļiem iegūtas informācijas izmantošana.....	20
3.4. Ko darīt, ja pastāv nopietnas aizdomas par interešu konfliktu	21
4. Brīdinājuma zīmes.....	22
4.1. Kas ir brīdinājuma zīmes un kā tās izmanto?	22
4.2. Brīdinājuma zīmes publiskā iepirkuma procedūrā	22
4.2.1. Procedūras sagatavošana un sākšana	22
4.2.2. Uzaicinājuma procedūra, konkursa piedāvājumu izvērtēšana un galīgais lēmums	24
4.2.3. Publisko līgumu izpilde un grozīšana.....	25
1. pielikums. Deklarācijas par interešu konflikta neesamību paraugs	28
2. pielikums. Piemēri	30

Ievads

Šī rokasgrāmata tika izstrādāta, izmantojot jaunu sadarbības procedūru, iesaistot dalībvalstu ekspertus, *OLAF* un Komisijas ģenerāldirektorātus, kuru pārziņā ir strukturālās darbības. Mērķis ir apmainīties ar labu praksi un izstrādāt praktisku dokumentāciju, ko dalībvalstis un Komisija var izmantot kā administratīvus rīkus, norādījumus un atbalstu, lai uzlabotu krāpšanas apkarošanas pasākumus / stratēģijas.

Interesešu konflikti regulāri rada bažas, īpaši saistībā ar publisko iepirkumu strukturālajām darbībām, jo tie var nodarīt būtisku kaitējumu publiskajam budžetam un ES un attiecīgās valsts reputācijai.

Sadarbojoties ar dalībvalstīm, *OLAF* organizēja darbsemināru, kurā piedalījās 10 eksperti no 10 dažādām dalībvalstīm, katrs ar praktisku pieredzi šādu situāciju pārvaldībā. Pamatojoties uz savām zināšanām, viņi sagatavoja to galveno jautājumu sarakstu, kuros tika atzīta nepieciešamība apmainīties ar labu praksi.

Šajā procesā tika iesaistīts arī Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts (*DG REGIO*), Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts (*DG EMPL*), Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts (*DG MARE*) un Iekšlietu ģenerāldirektorāts (*DG HOME*). Darbu koordinēja *OLAF* Krāpšanas novēršanas nodaļa (*OLAF/D2*).

Rezultātā tapa praktiska rokasgrāmata par interesešu konfliktu pārvaldību vadītājiem, kuri ir iesaistīti publiskajos iepirkumos strukturālajām darbībām un kohēzijas politikas programmām, ko finansē ES.

Rokasgrāmata ir paredzēta a) vadošo iestāžu un b) saņēmēju iestāžu, kuras darbojas kā līgumslēdzējas iestādes iepirkuma procedūrās, vadītājiem un darbiniekiem. Tajā apskatītas visas darbības, ko līdzfinansē no struktūrfondiem vai Kohēzijas fonda, un visu veidu publiskie iepirkumi neatkarīgi no summas. Tomēr, nosakot prasību un verifikācijas apmēru, ir jāņem vērā nepieciešamība atrast samēru starp

nepieciešamajām pārbaudēm;

iepirkuma vērtību;

iepirkumu, uz kuru attiecas vai neattiecas publiskā iepirkuma noteikumi, un

administratīvā sloga vienkāršošanu un samazināšanu līdzekļu saņēmējiem.

Šī praktiskā rokasgrāmata ir tapusi, pateicoties ražīgajai pieredzes apmaiņai starp ekspertiem. Tā ir pieejama visām dalībvalstīm un attiecīgajām ieinteresētajām personām, piemēram, izmantojot *SFC 2007* krāpšanas apkarošanas platformu, un Komisijas struktūrvienībām, izmantojot *OLAF* tīmekļa vietni.

Rokasgrāmata ir saistīta ar tiesību aktu priekšlikumiem par kohēzijas politiku 2014. – 2020. gadam, kurā noteikta prasība dalībvalstīm ieviest efektīvus un samērīgus krāpšanas apkarošanas pasākumus, ņemot vērā jebkādus identificētos riskus.

OLAF vēlas pateikties ekspertiem par viņu ieguldījumu:

<i>Dimitar PETROV MOCHEV</i>	Bulgārija	Komisija interešu konfliktu novēršanai un konstatēšanai
<i>Daša MUSULIN</i>	Horvātija	Reģionālās attīstības un ES līdzekļu ministrijas Darbības programmu pārvaldības direktorāts
<i>Jan LATA</i>	Čehija	Valsts Ģenerālprokuratūras Kriminālietu departaments
<i>Brian NIELSEN</i>	Dānija	Dānijas Uzņēmumu iestāde
<i>László VELIKOVSKY</i>	Ungārija	Nacionālā Attīstības aģentūra
<i>Antoine DALLI</i>	Malta	Premjerministra biroja Kabineta biroja Iekšējās revīzijas un izmeklēšanas departaments
<i>Jacek HORODKO</i>	Polija	Reģionālās attīstības ministrijas Infrastruktūras programmu atbalsta departamenta Kontroles un pārkāpumu [izmeklēšanas] nodaļa
<i>Małgorzata KACZANOWSKA</i>	Polija	Reģionālās attīstības ministrijas Infrastruktūras programmu atbalsta departamenta Sistēmu un atbilstības nodaļa
<i>Anca ZAMFIR</i>	Rumānija	Tieslietu departaments, Krāpšanas apkarošana (DLAF)
<i>Erika GAJDOSIKOVA</i>	Slovākija	Slovākijas Republikas valdības kancelejas Kontroles un korupcijas apkarošanas nodaļa
<i>Andrew STEWART</i>	Apvienotā Karaliste	Uzņēmējdarbības, izgudrojumu un prasmju departaments (BIS) Vietējās izaugsmes direktorāta ES programmu nodaļa

Dokumentu 2013. gada 12. novembrī apstiprināja COCOLAF Krāpšanas novēršanas grupa.

1. Definīcijas

Interesešu konflikta jēdziens nav saskaņots visā Eiropas Savienībā. Dažas dalībvalstis (piemēram, Rumānija) sniedz definīciju krimināllikumā, savukārt citas (piemēram, Francija un Apvienotā Karaliste) to nedara. Taču tas nenozīmē, ka tām nav kriminālsankciju, lai vērstos pret šo parādību. Piemēram, Apvienotajā Karalistē ir tiesību akti, kuri piemērojami šādās situācijās, bet tajos pārkāpums tiek formulēts kā „publiskas amatpersonas pilnvaru ļaunprātīga izmantošana”, kas var būt plašāks un attiekties ne tikai uz interesešu konfliktu un ko varētu piemērot, ja [interesešu] konflikts izpaudās kā korumpēta rīcība.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO) ir ierosinājusi šādu definīciju¹:

"Interesešu konflikts" ir konflikts starp publiskas amatpersonas publiskajiem pienākumiem un privātajām interesēm, kurā publiskajai amatpersonai ir privātas intereses, kas varētu neatbilstoši ietekmēt personas spējas pildīt tās oficiālos pienākumus un tās atbildību.

Eiropas Savienības tiesību aktos jēdziens tiek definēts ES vispārējā budžeta īstenošanas nolūkos.

Definīciju piemēro visu veidu publiskajiem iepirkumiem, ko finansē no ES līdzekļiem strukturālajām darbībām un kohēzijas politikai, neatkarīgi no summas.

Finanšu regulas, ko piemēro Eiropas Savienības vispārējam budžetam (Regula Nr. 966/2012) 57. panta 2. punktā ir sniegta interesešu konflikta definīcija attiecībā uz ES budžeta izdevumiem un tā pārvaldību. Tajā noteikts:

"1. Finanšu dalībnieki un citas personas, kas iesaistītas budžeta izpildē un pārvaldībā, tostarp ar to saistītajās sagatavošanas darbībās, revīzijā vai kontrolē, neveic nekādas darbības, kas var radīt konfliktu starp viņu pašu un Savienības interesēm.

(...)

2. Šā panta 1. punkta nozīmē interesešu konflikts ir tad, ja šāda finanšu dalībnieka vai citas personas, kā minēts 1. punktā, pienākumu neatkarīgu un objektīvu pildīšanu negatīvi ietekmē iemesli, kas saistīti ar ģimeni, jūtu dzīvi, politisko piederību vai valstspiederību, mantiskajām vai kādām citām interesēm, kas attiecīgajai personai ir kopējas ar saņēmēju".

Interesešu konflikts un korupcija nav viens un tas pats. Korupcijas gadījumā parasti pastāv vienošanās starp vismaz diviem partneriem un kukulis / maksājums / noteiktas

¹ Skatīt "Interesešu konflikta pārvaldība publiskajā dienestā" ("Managing Conflict of Interest in the Public Service"), ESAO PAMATNOSTĀDNES UN VALSTU PIEREDZE, 24. – 25. lpp., <http://www.oecd.org/corruption/ethics/48994419.pdf>. ESAO ir arī identificējusi trīs interesešu konfliktu veidus.

Faktisks interesešu konflikts ir konflikts starp publiskas amatpersonas publiskajiem pienākumiem un privātajām interesēm, kurā publiskajai amatpersonai ir privātas intereses, kas varētu neatbilstoši ietekmēt personas spējas pildīt tās oficiālos pienākumus un tās atbildību.

Šķietams interesešu konflikts var pastāvēt gadījumā, kad šķiet, ka publiskas amatpersonas privātas intereses varētu neatbilstoši ietekmēt viņas pienākumu izpildi, bet faktiski tas tā nav.

Iespējams interesešu konflikts rodas, ja publiskajai amatpersonai ir tādas privātas intereses, ka varētu rasties interesešu konflikts, ja amatpersona tiktu iesaistīta attiecīgo (t.i., konfliktējošo) oficiālo pienākumu pildīšanā nākotnē.

priekšrocības. Interesešu konflikts rodas gadījumā, kad personai var būt iespēja dot priekšroku privātām interesēm, nevis tās profesionālajiem pienākumiem.

Interesešu konfliktam publiskā iepirkuma procedūrā, ja tas netiek pienācīgi risināts, ir ietekme uz procedūru pareizu norisi. Tas noved pie tā, ka tiek pārkāpti pārredzamības, proporcionalitātes, vienlīdzīgas attieksmes un / vai nediskriminācijas principi, kas jāievēro publiskajos līgumos, kā tas noteikts Finanšu regulas 102. pantā².

Piemēri

Līgumslēdzējas iestādes referenta(-es), kurš(-a) ir atbildīgs(-a) par konkursa procedūras uzraudzību, laulātā(-ais) strādā vienā no uzņēmumiem, kas piedalās konkursā.

Personai pieder akcijas vai kapitāldaļas uzņēmumā. Šis uzņēmums piedalās konkursa procedūrā, kurā šī persona ir iecelta par vērtēšanas komitejas locekli.

Līgumslēdzējas iestādes vadītājs ir pavadījis vienu atvaļinājuma nedēļu kopā ar tāda uzņēmuma izpilddirektoru, kas piedalās līgumslēdzējas iestādes sāktā konkursa procedūrā.

Līgumslēdzējas iestādes amatpersonai un viena uzņēmuma, kas piedalās konkursa procedūrā, izpilddirektoram ir pienākumi vienā politiskajā partijā.

Vadošajām iestādēm būtu jāuzrauga tas, kā līdzekļu saņēmēji īsteno iepirkuma procedūras, lai nodrošinātu, ka tās norit raiti un godīgi. (Piezīme: visas atsauces dokumentā uz vadošo iestādi ir jāsaprot kā atsauces uz vadošo iestādi vai jebkuru starpniekstruktūru, kurai vadošā iestāde ir deleģējusi savus uzdevumus). Līdzekļu saņēmējiem ir jānodrošina pārredzamība un taisnīga attieksme pret visiem pretendentiem. Vadošajām iestādēm vajadzētu ātri reaģēt un veikt attiecīgās pārbaudes, ja tās atklāj kādas novirzes. Tas uzreiz nenozīmē, ka pastāv interesešu konflikts, bet tikai to, ka situācija ir jānoskaidro un jāveic attiecīgi pasākumi.

2. Deklarācijas par interesešu konfliktu

2.1. Galvenie elementi visaptverošā sistēmā, lai pārvaldītu interesešu konfliktu publiskajos iepirkumos saistībā ar struktūrfondiem

Interesešu konflikta situācijas var novest pie tā, ka uzņēmēji zaudē ticību publiskajiem iepirkumiem strukturālajām darbībām un ka godīgi uzņēmumi atturas no piedāvājumu iesniegšanas.

Tāpēc vadošajām iestādēm tiek ieteikts ieviest politiku saistībā ar interesešu konfliktiem, lai mazinātu riskus un risinātu iespējamās [interesešu konflikta] situācijas.

² Skat t jo īpaši CJEU T-277/97, 1999. gada 15. jūnijs, un C-315/99, 2001. gada 10. jūlijs, *Ismeri Europa Srl*, T-160/03, 2005. gada 17. marts, *AFCOn Management Consultants, Mc Mullin, O'Grady*.

Šādai politikai vajadzētu nodrošināt interešu konfliktu novēršanu, atklāšanu, pārvaldību un sankciju piemērošanu par tiem. Tas būtu jānosaka katrā struktūrā, kas darbojas kā darbības programmas pārvaldības un kontroles sistēmas daļa, un būtu jāiesaka līdzekļu saņēmējiem, kas veic iepirkuma procedūras – neatkarīgi no to juridiskās formas.

Politikā ņem vērā attiecīgās dalībvalsts tiesību normas, kā arī šajā dokumentā minētās pamatnostādnes un labāko praksi.

Vadošajām iestādēm tiek ieteikts nodrošināt, ka politika attiecībā uz interešu konfliktu tiek ietverta darbības programmās, par kurām tās ir atbildīgas, jo īpaši ņemot vērā [jaunās Vispārējās regulas] 114. panta 4. punkta c) apakšpunktā noteiktās saistības³.

Politikas dokumentā par interešu konfliktu iepirkuma procedūrās būtu jārisina vairāki jautājumi. Tajā vajadzētu

aptvert visu iepirkuma procesu un turpmāko līgumu pārvaldību;

izpildīt valsts iepirkuma noteikumu un ES publisko iepirkumu direktīvu prasības;

iekļaut īpašu nodaļu, kas veltīta deklarācijām par interešu konflikta neesamību;

iekļaut atsauci uz dāvanām un viesmīlību, ko arī var uzskatīt par stimuliem. Tas var būt pirms vai pēc jebkura iepirkuma procesa vai tā laikā, kā arī jebkuru turpmāko līgumu vai iepirkumu pārvaldības laikā;

nodrošināt, ka struktūra saglabā pierakstus par visiem konstatētajiem konfliktiem, lai parādītu, kā tie tika izskatīti un kādas atbilstošas darbības tika veiktas. Pierakstu saglabāšanas politika nodrošinās atskaites punktus nākotnē iespējamo konfliktu izskatīšanai;

iekļaut atsauci uz sankcijām, kas izriet no nedeklarēta interešu konflikta. Sankcijām jābūt atbilstošām un atturošām, lai turpmāk noteikumi netiktu pārkāpti;

iekļaut pielikumu, kurā sniegti daži šādu [interesu] konfliktu raksturīgi piemēri;

risināt situācijas, kad darbinieki aiziet no publiskā sektora organizācijas, jo īpaši no amata valdībā vai vietējā pašvaldībā (situācijas ar t.s. "virpuļdurvju efektu"): darbinieku pienākums ir neizpaust konfidenciālu informāciju, ko tie ir uzzinājuši, strādājot valdībā vai pašvaldībā. Viņi nedrīkst gūt labumu nekādos turpmākos interešu konfliktos, kas var rasties pēc tam, kad viņi beiguši strādāt valdībā vai pašvaldībā.

Politikas dokumentam par interešu konfliktu ir jābūt vienam no galvenajiem dokumentiem, ko darbinieki saņem, sākot strādāt organizācijā vai stājoties amatā, kas

³ Attiecībā uz darbības programmas finanšu pārvaldību un kontroli vadošajām iestādēm: (...) ievieš efektīvus un samērīgus krāpšanas apkarošanas pasākumus, ņemot vērā apzinātos riskus. Attiecībā uz šo panta vispārīgo stenošanu Komisija ir sniegusi atsevišķus norādījumus.

saistīts ar pakalpojumu sniegšanu, preču piegādi vai darbu izpildi minētajā organizācijā, vai stājoties amatā, kas saistīts ar šādu līgumu vai pamatlīgumu pārvaldību.

Apvienotās Karalistes piemērs

Pēc civildienesta ierēdņu vispārējā rīcības kodeksa parauga tiek izstrādāti līdzīgi kodeksi subordinēto iestāžu ierēdņiem.

Minētajā kodeksā ir noteikts uzvedības standarts, kas nosaka, kāda veida rīcība tiek sagaidīta no amatpersonām, kuras veic iepirkumus. Tas attiecas uz visiem aspektiem civildienesta ierēdņu darbā, kas lielākoties vienmēr ir saistīts ar attiecībām ar sabiedrību, naudu vai jomām, kurās ir būtiska vienlīdzīga attieksme pret visiem.

Visas valsts iestādes savus darbiniekus informē par šo kodeksu, lai arī faktiski neviens neparaksta apņemšanos ievērot kodeksa noteikumus. Tomēr tas tiek uzskatīts par līgumattiecību starp darba devēju un darba ņēmēja daļu.

Galvenās ētikas prasības attiecībā uz godīgumu, integritāti un objektivitāti ir vienkārši piemērojamas iepirkuma procedūrām, taču ir saprotams, ka no personām, kuras ir tieši iesaistītas iepirkuma darbībās, ir nepieciešamas konkrētas deklarācijas vai apņemšanās.

2.2. Politika attiecībā uz deklarācijām par interešu konflikta neesamību

Vadošajām iestādēm būtu jāprasa, lai līgumslēdzējas iestādes valsts iepirkuma procedūras ietvaros izveido procedūru deklarāciju par interešu konflikta neesamību sniegšanai. Tām būtu jāsniedz norādījumi līgumslēdzējām iestādēm par deklarāciju sniegšanas procedūru.

Šiem norādījumiem vajadzētu nepārprotami attiekties uz konkrētiem jautājumiem.

1. Kurš ir atbildīgs par deklarācijas aizpildīšanu un parakstīšanu?

Ikvienai personai, kas ir iesaistīta kādā publiskā iepirkuma procedūras posmā (sagatavošana, izstrāde, īstenošana vai noslēgšana), būtu jāparaksta deklarācija un tā jāiesniedz personai, kura ir atbildīga par iepirkuma procedūru.

Šis pienākums būtu jānosaka vismaz šādām personām:

- līgumslēdzējas iestādes vadītājam un ikvienai personai, kurai viņš deleģē savus pienākumus,
- valdes locekļiem,
- darbiniekiem, kas sagatavo / izstrādā konkursa dokumentus,
- vērtēšanas komitejas locekļiem,
- ekspertiem, kas veic jebkādu uzdevumu saistībā ar konkursa dokumentu sagatavošanu un / vai pieteikumu izvērtēšanu.

2. Kādus apstākļus var uzskatīt par faktisku, iespējamu vai šķietamu interešu konfliktu?

Apstākļu apraksta pamatā vajadzētu būt definīcijai, kas sniegta Finanšu regulas 57. pantā, taču būtu jāņem vērā arī attiecīgajā valstī spēkā esošie tiesību akti. Ja iepriekš ir bijuši gadījumi vai konkrētas grūtības, kas saistītas ar kultūras un nacionāliem aspektiem, būtu jāsniedz papildu skaidrojums, raksturojot ar piemēriem.

3. Kurā iepirkuma procedūras posmā būtu jāiesniedz deklarācija?

Iespēja iesniegt deklarāciju par interešu konflikta neesamību būtu jāparedz katrā iepirkuma procedūras posmā (sagatavošana, izvērtēšana, pārraudzība un noslēgšana).

Par iepirkumu atbildīgajam vadītājam vajadzētu būt atbildīgam par to, ka katrai personai, kas ir iesaistīta iepirkuma procedūrā, tiek lūgts iesniegt deklarāciju par interešu konflikta neesamību, un par šo deklarāciju savākšanu.

Vadītājam būtu jānodrošina, ka persona ir labi informēta par nepieciešamību nekavējoties paziņot par jebkādam izmaiņām situācijā. Jebkurā brīdī, kad tas kļūst būtiski, deklarāciju var sagatavot no jauna vai izmantojot veidlapu.

4. Kā pārbaudīt deklarāciju par interešu konflikta neesamību?

Ar politiku būtu jānosaka kārtība, kādā pārbaudāmas personāla deklarācijas par interešu konflikta neesamību (piemēram, iepriekšējā darba pieredze, ģimenes stāvoklis) un ārējo ekspertu deklarācijas par interešu konflikta neesamību.

Tajā būtu jāiekļauj daži vadlīnijas par personu, kura atbildīga par pārbaūžu veikšanu, izmantojamo metodi un termiņiem.

Līgumslēdzējām iestādēm būtu jāsniedz vadlīnijas par situācijām, kad interešu konflikts nav skaidri redzams (piemēram, iepriekšējā darba pieredze uzņēmumos, ar kuriem sadarbojas pretendents).

5. Kā pārraudzīt deklarāciju par interešu konflikta neesamību?

Iestādei būtu jāizstrādā procedūras, lai glabātu un pārraudzītu deklarācijas par interešu konflikta neesamību, piemēram, īpašs reģistrs vai vadības informācijas sistēmas rīks katrai publiskā iepirkuma procedūrai. Deklarāciju iesniegšanas procedūras pārraudzībai un datu reģistra atjaunināšanai būtu jānorīko persona, kas nav tieši iesaistīta iepirkumā.

6. Kādas sankcijas piemērot, ja persona nav ziņojusi par jebkādu interešu konflikta situāciju?

Ar politiku būtu jāpiemēro sankcijas, kas paredzētas attiecīgās valsts tiesību aktos — administratīvas un / vai kriminālsankcijas gadījumā, ja netiek ziņots par interešu konfliktu vai tiek sniegta nepatiesa deklarācija. Ir skaidri jānošķir gadījumi, kuros iesaistīti darbinieki, no gadījumiem, kuros iesaistīti ārējie eksperti vai partneri.

Uz darbinieku rīcību vajadzētu attiecināt ētikas kodeksu. Kodeksā vajadzētu iekļaut interešu konflikta definīciju un attiecīgās sankcijas. Būtu jāparedz disciplināras sankcijas. Tās var būt gan rakstveida piezīme, gan brīdinājums vai soda nauda, un pat pazemināšana amatā vai atļaišana no darba. Katrā gadījumā tam jānotiek saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

Iekšējās vadlīnijās vajadzētu noteikt rīcību ārējo ekspertu pārkāpumu gadījumos, veicamos pasākumus un piemērojamās sankcijas. Līgumos, ko noslēdz ar šādiem ekspertiem, būtu jāiekļauj klauzulas par sankcijām pārkāpumu gadījumos. Sankcijas var izpausties gan kā līguma pirmstermiņa izbeigšana, gan kā izslēgšana no dalības iepirkuma procedūrās uz vairākiem gadiem (piemēram, no 5 līdz 10 gadiem).

7. Kādi pasākumi ir jāveic, ja pirms procedūras vai tās laikā tiek identificēts interešu konflikta risks vai tiek deklarēts / atklāts interešu konflikts?

Saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, publiskā iepirkuma procedūrā būtu jāveic atbilstoši aizsardzības pasākumi. Būtu jāapsver šādi pasākumi – atkarībā no tā, vai ir iesniegta deklarācija par interešu konflikta neesamību, no interešu konflikta veida un procedūras posma:

- vajadzības gadījumā apspriest faktus ar attiecīgo personu, lai noskaidrotu situāciju;
- atstādināt attiecīgo personu no publiskā iepirkuma procedūras neatkarīgi no tā, vai persona ir štata darbinieks vai ārējais eksperts;
- pārdaļīt pienākumus un atbildību starp [pārējiem] darbiniekiem;
- pārtraukt iepirkuma procedūru.

Darbinieka / eksperta atstādināšana no procedūras būtu jāapsver ne tikai gadījumā, kad pastāv faktiskis interešu konflikts, bet jebkurā gadījumā, kas rada pamatu šaubām par viņa objektivitāti.

Ļoti retos gadījumos var nebūt iespējams atstādināt ierēdni vai ekspertu resursu vai konkrētā jomā specializētu ekspertu trūkuma dēļ. Šādā gadījumā līgumslēdzējai iestādei būtu jānodrošina, ka tās lēmums ir pilnībā pārredzams, jānosaka precīzas robežas darbinieka / eksperta uzdevumiem un jāgarantē galīgā lēmuma pieņemšana, pamatojoties uz pārredzamiem un patiesiem pierādījumiem.

Ar politiku būtu arī jānosaka prasība, ka interešu konflikta gadījumā darbiniekiem par to ir jāziņo attiecīgajām iestādēm.

Visas darbības, kas veiktas, reaģējot uz interešu konflikta situācijām konkrētā publiskā iepirkuma procedūrā, ir jādokumentē.

Slovākijas Republikas piemērs

Deklarāciju, ko sniedz atlases komisijas locekļi iepirkuma procesā, reglamentē Publiskā iepirkuma likums (40. pants).

Par komisijas locekli nevar būt persona, kura attiecīgajā gadā vai gadā pirms viņas iecelšanu par komisijas locekli ir vai ir bijusi:

- a) pretendents kā fiziska persona;

- b) pretendenta, kas ir juridiska persona, ar likumu noteikta [pārvaldes / izpildes] struktūra, ar šādas struktūras loceklis vai minētā pretendenta pārraudzības struktūras vai citas struktūras loceklis;
- c) pretendenta, kas ir juridiska persona, [sadarbības] partneris vai dalībnieks, vai pretendenta pasīvais partneris;
- d) pretendenta darbinieks vai darbinieks uzņēmumu grupā, kuras dalībnieks ir pretendents;
- e) publiskā iepirkuma iestādes darbinieks, izņemot attiecībā uz līgumiem, kas piešķirti tikai šīs iestādes vajadzībām.

Par komisijas locekli nedrīkst būt

- a) persona, kas ir a) līdz d) punktā minētajām personām tuvu stāvoša persona,
- b) persona, attiecībā uz kuru, iespējams, ir bijušas šaubas par viņas objektivitāti pret pretendentu vai kandidātu, jo īpaši, ja attiecīgā persona ir bijusi iesaistīta konkrētā iepirkuma dokumentu sagatavošanā no kandidāta vai pretendenta puses, vai kura ir izrādījusi labvēlību vai kaitējusi, cenšoties ietekmēt līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas rezultātus.

Pēc iepazīšanās ar pretendentu sarakstu komisijas loceklim ir jāiesniedz apliecinājums par lojalitāti pret līgumslēdzēju iestādi vai līgumslēdzēju struktūru, apstiprinot, ka saskaņā ar šo likumu nepastāv nekādi apstākļi, kas neļautu viņam būt par komisijas locekli; vai arī viņam jāpaziņo līgumslēdzējai iestādei vai līgumslēdzējai struktūrai, ka saskaņā ar šo likumu pastāv apstākļi, kas neļauj viņam būt par komisijas locekli.

Komisijas loceklim bez liekas kavēšanās ir jāpaziņo līgumslēdzējai iestādei vai līgumslēdzējai struktūrai fakts, ka ir radušies apstākļi, kas liedz viņam būt par komisijas locekli, ja šādi apstākļi rodas publiskā iepirkuma procedūras gaitā.

2.3. Deklarācijas par interešu konflikta neesamību

Īpaši tiek ieteikts, ka deklarāciju par interešu konflikta **neesamību** personām jālūdz parakstīt, tiklīdz tās piedalās procedūrā. Tas ir pienākums, kas jāizpilda nekavējoties, lai nodrošinātu procedūras un konkrētās personas aizsardzību. Teorētiski cilvēki drīzāk ir motivēti deklarēt interešu konfliktu, ja viņi ir informēti par pienākumiem, kas rodas, parakstot deklarāciju par interešu konflikta neesamību.

Deklarācijai par interešu konfliktu pēc būtības vajadzētu būt brīvprātīgai, kas varētu būt ļoti nedrošs risinājums. Krāpniecisku darbību gadījumā būtu daudz grūtāk procesa vēlākā posmā pierādīt nodomu.

Tādēļ turpmākie punkti attiecas tikai uz deklarāciju par interešu konflikta neesamību.

Deklarācijā par interešu konflikta neesamību būtu jāiekļauj interešu konflikta definīcija, kas izklāstīta Finanšu regulā, un visas rīcības vai ētikas kodeksa prasības, kas piemērojamas procesam un ir saistītas ar interešu konfliktu.

Deklarācijā būtu jānorāda:

- (a) skaidra atsauce uz attiecīgo iepirkuma procedūru;
- (b) parakstītāja vārds un uzvārds, dzimšanas datums, amats attiecīgajā organizācijā un funkcija publiskā iepirkuma procedūrā;

(c) parakstīšanas datums.

Deklarācijai būtu jādod iespēja parakstītājam oficiāli deklarēt šādus faktus:

- vai viņam ir zināms par šķietamu / iespējamu / faktiski interešu konfliktu saistībā ar iepirkuma procedūru;
- vai pastāv apstākļi, kas tuvākajā nākotnē varētu būt par pamatu šķietamam / iespējamam / faktiskam interešu konfliktam; un
- ka viņš apņemas nekavējoties deklarēt jebkādu iespējamu interešu konfliktu, ja rastos apstākļi, kas varētu būt par pamatu šādam secinājumam.

Deklarācijā būtu jāiekļauj atsauce uz disciplinārajām / administratīvajām vai kriminālsankcijām par nepatiesas deklarācijas sniegšanu.

Tāpat tajā var ietvert arī konfidencialitātes saistības, ja pastāv iespēja, ka iepirkuma procedūras gaitā personas rīcībā varētu nonākt ar komercnoslēpumu saistīta informācija no pretendenta.

Deklarācijai būtu jāpievieno paskaidrojums, lai sniegtu parakstītājiem skaidrus norādījumus par šādiem aspektiem:

- organizācijas politiku, tostarp deklarācijas mērķi;
- jebkādu noteikumu juridiskajām prasībām, tostarp konkrētu no definīcijas izrietošu jautājumu skaidrojumu: par ģimenes stāvokli, emocionālo stāvokli utt. (piemēram, attiecības, ko uzskata par ģimenes saitēm, dalībvalstīs var atšķirties, un tas ir jāizskaidro kultūras kontekstā (piemēram, otrās vai trešās pakāpes radniecība));
- rīcības kodeksu, kas reglamentē interešu konfliktu pārvaldību organizācijā;
- sekām, kādas ir informācijas par interešu konfliktu nesniegšanai;
- procedūru gadījumā, ja mainās situācija, un jo īpaši par to, kad, kā un kam jāpaziņo par jebkuru radušos interešu konfliktu.

Paskaidrojumā būtu jāsniedz daži piemēri par interešu konflikta situācijām.

Deklarācijas paraugs ir sniegts 1. pielikumā. Tā pamatā ir modelis, ko izmanto Eiropas Komisija, bet, iespējams, to nāksies pielāgot, lai tas atbilstu valstu prasībām.⁴

2.4. Deklarācijas par interešu konflikta neesamību nozīmes izskaidrošana darbiniekiem

Darbiniekiem būtu jāpaskaidro, ka deklarācija par interešu konflikta neesamību ir rīks interešu konfliktu novēršanai, kas paredzēts tam, lai:

- darbinieku vidū palielinātu informētību par interešu konflikta risku;

⁴ Šajā praktiskajā rokasgrāmatā sniegtā informācija neskar valstu tiesību aktus, un tā būtu jāuzskata par pamatnostādņu un labākās prakses apkopojumu.

- norādītu uz riska jomām, kas jāņem vērā pārvaldības uzraudzībā;
- aizsargātu darbiniekus no tā, ka procesa vēlākā posmā viņi tiktu apsūdzēti par informācijas par interešu konfliktu nesniegšanu;
- aizsargātu iepirkuma procedūru un līdzfinansēto projektu pret pārkāpumiem un tādējādi aizsargātu ES un dalībvalstu finansiālās intereses.

Ir ārkārtīgi svarīgi, lai vadošo iestāžu un saņēmēju [iestāžu], kuras īsteno iepirkuma procedūras, visi darbinieki tiek informēti par iespējama un potenciāla interešu konflikta situācijām, to sekām, kā rīkoties šādos gadījumos un kādas ir iespējamās sankcijas.

Interesu konflikts pats par sevi nav obligāti jāuzskata par nelikumīgu. Tomēr ir nelikumīgi piedalīties procedūrā, zinot par interešu konfliktu. Tādēļ pirms dalības iepirkuma procedūrā nepieciešams atklāt jebkādu iespējamu interešu konfliktu un veikt atbilstošus preventīvos pasākumus.

Vispārējos materiālos darbinieku apmācībai vai īpašos tiešsaistes mācību moduļos vajadzētu iekļaut īpašu nodaļu par šo jautājumu. Tajā vajadzētu apskatīt interešu konfliktus kopumā, jo interešu konflikts var rasties arī citās jomās, piemēram, darbā pieņemšanas procedūrās. Tāpat tajā varētu izskaidrot darbiniekiem, kāda nozīme ir deklarācijai par interešu konflikta neesamību.

Nepārtraukta apmācība ļautu saglabāt un vairot informētību, tādējādi nodrošinot nepārtrauktu darbinieku informētību par iespējamām jaunām interešu konflikta situācijām. Tomēr vadībai vajadzētu izveidot īpašus un efektīvus mehānismus, lai pārraudzītu un atklātu interešu konflikta noteikumu pārkāpumus un attiecīgi piemērotu sankcijas. Vadībai nepieciešams izveidot skaidru atbildības ķēdi un efektīvus kontroles mehānismus.

2.5. Kā pārraudzīt un atjaunināt deklarāciju par interešu konflikta neesamību?

Interesu konflikti laika gaitā mainās. Var gadīties, ka iepirkuma procesa sākumā kādai iepirkuma iestāžu amatpersonai nav interešu konflikta – nedz faktiskā, nedz iespējama, nedz šķietama. Tomēr procesa gaitā apstākļi var mainīties, piemēram, šo amatpersonu vai tās ģimenes locekli var nolīgt darbā viens no potenciālajiem pretendentiem. Tā kā situācija ir mainīga, ir svarīgi atbilstīgi pārraudzīt un atjaunināt deklarācijas par interešu konflikta neesamību.

Ja procedūras laikā darbinieks saņem jaunu informāciju (piemēram, par uzņēmējiem, kas tiek ierosināti kā apakšuzņēmēji piedāvājumā) vai mainās apstākļi (piemēram, juridiski vai *de facto* stājoties attiecībās, kas nepastāvēja procedūras sākumā), viņam nekavējoties ir jāpaziņo par šķietamo / iespējamo / faktisko interešu konfliktu savam tiešajam vadītājam. Var izmantot paziņojuma paraugu. Darbinieks — ja tas ir nepieciešams un iespējams — ir jāatstādina no turpmākās dalības procedūrā, un jebkuri attiecīgie procedūras posmi, kuros minētais darbinieks ir piedalījies, ir jāatkārto.

Organizācijai tiek ieteikts izveidot interešu konflikta deklarāciju reģistru [katrai] attiecīgajai iepirkuma procedūrai.

3. Deklarācijas par interešu konflikta neesamību pārbaude, salīdzinot ar citiem informācijas avotiem

Deklarācija par interešu konflikta neesamību ir jāpārbauda. Iesniegta deklarācija līgumslēdzējām iestādēm var radīt nepatiesu pārliecību un personai, kas iesniegusi deklarāciju – nepatiesu priekšstatu par atbrīvošanu [no atbildības]. Ir svarīgi, lai cilvēki zinātu, ka viņu deklarācijas var pārbaudīt, jo tam vajadzētu atturēt no interešu konflikta.

Veicamās pārbaudes būs atkarīgas no vadošās iestādes un / vai līgumslēdzējas iestādes iespējām un resursiem. Pārbaudēm vajadzētu būt samērīgām, tādējādi panākot līdzsvaru starp pārbaudi nepieciešamību un nepieciešamību nesarežģīt lietas un samazināt administratīvo slogu līdzekļu saņēmējiem, ņemot vērā iepirkuma apmēru un to, vai uz to attiecas publiskā iepirkuma noteikumi.

3.1. Kad jāveic pārbaudes?

Interesešu konflikts iepirkuma procedūrās var ietekmēt **lēmumu pieņemšanas procesu jebkurā tā posmā.**

Līgumslēdzējai iestādei būtu jāapsver iespēja veikt divu veidu **pārbaudes**:

- preventīvos nolūkos: lai atklātu šķietamu / iespējamu / faktisku interešu konfliktu;
- sankciju / tiesiskās aizsardzības nolūkos: lai atklātu interešu konfliktus, sodītu attiecīgās personas un novērstu interešu konflikta rezultātā nodarīto kaitējumu.

Šo iemeslu dēļ tām ir jāizveido iekšēji mehānismi, kas ļauj **pastāvīgi un regulāri** novērtēt situācijas, kurās darbinieki ir iesaistīti lēmumu pieņemšanas procesā. Tiem vajadzētu būt **integrētiem mehānismiem**, piemēram:

- periodiska aptaujas veidlapu aizpildīšana, lai novērtētu, vai darbinieki ir brīdināti un var identificēt šķietamu / iespējamu / faktisku interešu konflikta situācijas, tādējādi palielinot izpratni un nodrošinot sistēmas raitu darbību;
- kontroļlapas, kas pirms lēmumu pieņemšanas ir jāaizpilda lēmumu pieņemšanā iesaistītajiem ierēdņiem; šādas kontroļlapas ļauj tiem labāk novērtēt jebkuru šķietamu / iespējamu / faktisku interešu konflikta situāciju.

Minētie mehānismi būtu jāpapildina ar **ex post mehānismiem** nolūkā pārbaudīt, vai faktiski ir bijis jebkāds interešu konflikts.

Ex post mehānismiem vajadzētu būt vēršamiem uz deklarācijām par interešu konflikta neesamību, kas būtu jāpārbauda, ņemot vērā informāciju no citiem avotiem:

- informācija no ārpuses (t. i., informācija par iespējamu interešu konfliktu, ko sniegušas „nepiederošas” personas, kas nav saistītas ar situāciju, kuras rezultātā radies interešu konflikts);

- pārbaudes, ko veic konkrētās situācijās, kurās ir augsts interešu konflikta risks, pamatojoties uz iekšējo riska analīzi vai brīdinājuma zīmēm (skatīt 4. iedaļu);
- izlases veida pārbaudes.

3.2. Kā veikt pārbaudes?

Identificējot personas, kurām varētu būt interešu konflikts, būtu jāņem vērā šādas kategorijas:

- līgumslēdzēja iestādes darbinieki, iepirkumu pakalpojumu sniedzēja darbinieki un citu pakalpojumu sniedzēju darbinieki, kuri ir tieši iesaistīti iepirkuma procedūras īstenošanā;
- līgumslēdzēja iestādes vadītājs un iestādes lēmējstruktūru locekļi, kuri, lai arī nav tieši iesaistīti iepirkuma procedūrā, tomēr var ietekmēt tās rezultātus.

Interešu konflikta situācijās veicamo **ex post** pārbaūžu veidi var būt šādi.

➤ **Pārbaudes, ko veic pārvaldības iestāde / maksājumu aģentūra:**

- standarta / regulāras pārbaudes, ko veic, pārbaudot līdzekļu saņēmēja maksājuma pieprasījumu (tostarp pierādījumus par publiskā iepirkuma procedūru), izmantojot kontrollapas (kurās vajadzētu atsevišķi uzskaitīt visas interešu konflikta situācijas, kas minētas ES un valsts tiesību aktos);
- konkrētas pārbaudes, kuru pamatā ir no ārējiem avotiem saņemta informācija par iespējamu interešu konfliktu vai brīdinājuma zīmes;
- konkrētas pārbaudes, kuru pamatā ir specifiska informācija vai fakti, kas atklāti, veicot citas neregulāras / netiešas pārbaudes;
- plānotas pārbaudes, kas paredzētas gada kontroles programmā, pamatojoties uz riska analīzi;
- izlases veida pārbaudes.

Riska novērtēšana, izmantojot ARACHNE

Vadošās iestādes varētu apsvērt **ARACHNE** – īpaša datizraces rīka, ko piedāvā Komisija, – izmantošanu, lai identificētu projektus, kas varētu būt pakļauti interešu konflikta riskam. **ARACHNE** ir rīks riska novērtēšanai, kas var uzlabot projektu atlases un pārvaldības pārbaūžu efektivitāti un vēl vairāk pastiprināt krāpšanas identificēšanu, novēršanu un atklāšanu.

➤ **Pārbaudes, ko veic līdzekļu saņēmēja iekšējās kontroles darbinieki**

- konkrētas pārbaudes, kuru pamatā ir no ārējiem avotiem saņemta informācija;
- konkrētas pārbaudes, kuru pamatā ir oficiāls ziņojums pēc citas neregulāras / netiešas pārbaudes;
- plānotas pārbaudes, kas paredzētas gada kontroles programmā, pamatojoties uz riska analīzi, un izlases veida pārbaudes.

Papildus tām pārbaudēm, ko veic, izmantojot kontrollapas, citu pārbaudžu pamatā vajadzētu būt ierēdņa **deklarācijai par interešu konflikta neesamību, izvērtējot datus un informāciju, kas iegūta no:**

- pašas organizācijas: saistīti personas dati,

- citām organizācijām: saistīta informācija, kas iegūta no valsts personu datubāzēm, uzņēmumu datubāzēm (piemēram, uzņēmumu reģistriem), nodokļu pārvaldes datubāzes, utt.

Neskarot valstu tiesību aktus, var noslēgt iestāžu sadarbības protokolus ar citām iestādēm, lai iegūtu piekļuvi plašākai informācijai.

- atklātiem datu avotiem (tostarp iepriekšējās darbības pārbaudēm, izmantojot internetu), kuri var sniegt informāciju par ierēdņa kontaktiem un personiskajiem apstākļiem, kas varētu radīt vai norādīt uz interešu konfliktu.

Informācijas avotu piemēri

- Komercreģistrs un Tirdzniecības reģistrs;
- interneta datubāze, kurā sniegta informācija par saiknēm starp atsevišķiem uzņēmumiem un to likumīgajiem pārstāvjiem un rīkotājdirektoriem;
- iekšējā datubāze, kurā uzkrāj informāciju par neatmaksājamu finansiālo ieguldījumu saņēmējiem un darbuņēmējiem (*ITMS* vai vienreizēja datubāze, kas izveidota konkrētiem nolūkiem);
- medijos publicēta informācija.

Jebkuram vadītājam, kas saskaras ar iespējamu interešu konflikta situāciju, kurā ir iesaistīts darbinieks, ja iespējams, jautājums būtu jārisina pārdomāti un atklāti jāapspriež šis jautājums ar attiecīgo personu. Šis apspriešanas mērķis ir noskaidrot, vai pastāv interešu konflikta risks, kas varētu apdraudēt procedūru un / vai [konkrētā] ierēdņa situāciju. Ja tas tā ir, vadītājam ir jāpieņem lēmums par piemērotākajiem pasākumiem, lai nodrošinātu gan organizācijas, gan ierēdņa intereses.

Ja vadītājs ir guvis pietiekamus pierādījumus, kas liecina par ierēdņa apzinātu pārkāpumu, viņš var ziņot tieši attiecīgajām iestādēm un atbilstīgi rīkoties, lai nodrošinātu publiskā iepirkuma procedūras īstenošanu (skatīt 3.4. iedaļu par papildu pasākumiem).

3.3. No ziņotājiem un plašsaziņas līdzekļiem iegūtas informācijas izmantošana

Ziņotāji un plašsaziņas līdzekļi jutīgi reaģē uz to, ja tiek konstatētas personiskas saiknes starp dažādiem dalībniekiem, kas iesaistīti publiskā iepirkuma procedūrās, un var sniegt atbilstošu informāciju par situācijām, kas varētu ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu līgumslēdzējās iestādēs.

Informācija, kas iegūta no ziņotājiem un plašsaziņas līdzekļiem, pati par sevi nav pierādījums. Ja iestādes (jo īpaši vadošās iestādes vai līgumslēdzēju iestāžu pārvaldības / kontroles struktūras) saņem šāda veida informāciju, tām būtu nekavējoties

jāizmanto to rīcībā esošie līdzekļi, lai pārbaudītu, vai informāciju var apstiprināt un vai tā varētu ietekmēt procedūru. Tām būtu jāizmanto visi to rīcībā esošie datu avoti, lai pārbaudītu, vai informācija ir pareiza.

Atkarībā no tā, cik nopietna ir situācija, tās varētu nekavējoties informēt tiesu iestādes vai citas attiecīgās iestādes.

No izmeklēšanas viedokļa ziņotāji un informācija plašsaziņas līdzekļos būtu jāuzskata par **ziņojuma avotu**, lai sāktu iekšējās / ārējās pārbaudes.

Lai ziņotājiem un plašsaziņas līdzekļiem atvieglotu iestāžu informēšanu par iespējamu interešu konfliktu, vadošās iestādes vai citas kompetentās iestādes varētu ieviest vai izmantot bezmaksas tālruni vai krāpšanas ziņošanas sistēmas internetā vai citus kanālus.

3.4. Ko darīt, ja pastāv nopietnas aizdomas par interešu konfliktu

Iestādei var būt pilnvaras veikt administratīvās pārbaudes vai izmeklēšanu. Ja tai šādu pilnvaru nav, tai nekavējoties jānosūta informācija attiecīgajām iestādēm.

Ja pārbaudēs neizdodas apstiprināt informāciju, iestāde var lietu slēgt, bet drīkst izmantot informāciju, lai to salīdzinātu ar citiem datiem un veiktu riska analīzi nolūkā identificēt vājos posmus.

Ja pārbaūžu rezultāti apstiprina sākotnējo informāciju un interešu konflikts ir administratīvs pārkāpums, tad saskaņā ar valsts tiesību aktiem iestāde var:

- veikt disciplināras vai administratīvas darbības / pieņemt sankcijas pret attiecīgo ierēdni;
- pārtraukt līgumu / darbību, ko skar interešu konflikts, un atkārtot attiecīgo publiskā iepirkuma procedūras posmu;
- salīdzināt savus konstatējumus ar citiem datiem un izmantot tos, lai veiktu riska analīzi;
- publiskot faktus par notikušo, lai nodrošinātu, ka lēmumi ir pārredzami, un nepieļautu jebkādas iespējamus līdzīgus notikumus un atturētu no šādas rīcības.

Ja interešu konfliktam ir krimināli sodāma nodarījuma iezīmes, iestādei papildus iepriekš izklāstītajiem pasākumiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem vajadzētu:

- informēt prokuroru, lai tiktu sākts kriminālprocess;
- uzraudzīt lietas administratīvos aspektus;
- salīdzināt savus konstatējumus ar citiem datiem un izmantot tos, lai veiktu iekšēju riska analīzi.

4. Brīdinājuma zīmes

4.1. Kas ir brīdinājuma zīmes un kā tās izmanto?

Brīdinājuma zīme (sarkans karodziņš) norāda uz iespējamu krāpšanu vai korupciju. Tas ir elements vai elementu kopums, kas parasti nav raksturīgs parastai darbībai vai atšķiras no tās. Tas nozīmē, ka kaut kas nav saskaņā ar parasto kārtību un ka to nepieciešams papildus pārbaudīt.

Publiskā iepirkuma jomā var būt vairākas brīdinājuma zīmes. Tās var norādīt uz novirzēm

- konkursa dokumentos, piemēram, piedāvājumos, ko iesnieguši šķietami dažādi pretendenti, bet kas nosūtīti, izmantojot vienu faksa / tālruņa numuru;
- finanšu atskaites, piemēram, rēķini tiek apmaksāti par summām, kas pārsniedz attiecīgā līguma vērtību;
- projektā iesaistīto darbinieku uzvedība, piemēram, izdarot spiedienu uz izvērtēšanas komiteju attiecībā uz konkrēta darbuzņēmēja izvēli.

Brīdinājuma zīmēm vajadzētu palielināt darbinieku un vadītāju modrību: viņiem būtu jāveic nepieciešamās darbības, lai apstiprinātu vai atspēkotu to, ka pastāv interešu konflikta risks. Ir ļoti svarīgi reaģēt uz brīdinājuma zīmēm. Pirmām kārtām tas ir līgumslēdzēju iestāžu, un tad arī vadošo iestāžu pienākums atspēkot jebkādas šaubas, ko ir radījusi brīdinājuma zīme.

Brīdinājuma zīmes nenozīmē, ka ir notikusi vai varētu notikt krāpšana, bet gan to, ka situācija ir jāpārbauda un jāpārtrauca ar pienācīgu rūpību.

4.2. Brīdinājuma zīmes publiskā iepirkuma procedūrā

Šajā iedaļā, minot piemērus no prakses, ir aplūkoti raksturīgi gadījumi, kad pastāv aizdomas par krāpšanu saistībā ar interešu konfliktu procedūras dažādos posmos.

Dažas no šīm brīdinājuma zīmēm var šķist ikdienišķas; tās var attiekties uz daudzām situācijām, ne tikai interešu konfliktu. Ir svarīgi paturēt prātā, ka brīdinājuma zīmes ir indikatori, kuru mērķis ir panākt, ka tiek veiktas pirmā līmeņa pārbaudes, lai kliedētu vai apstiprinātu šaubas par iespējamu krāpšanu vai pārkāpumu. Šādu brīdinājuma zīmju rezultātā būtu jāveic pārbaudes, kuru mērķis būtu atspēkot vai apstiprināt to, ka iespējams interešu konflikts.

4.2.1. Procedūras sagatavošana un sākšana

Interešu konflikta jautājums ir jāaktualizē jau procedūras sagatavošanas posmā. Sagatavojot konkursa dokumentus, līgumslēdzēja iestāde var veikt ārējus pētījumus vai lūgt atzinumus no ārējiem avotiem. Pieaicinātu ekspertu sagatavotus ziņojumus zināmā mērā var izmantot konkursa procedūras dokumentu sagatavošanā. Tāpat līgumslēdzējai

iestādei ir jāpieņem lēmums par procedūras veidu un jā sagatavo paziņojumi par līgumu, līguma dokumenti, specifikācijas un līguma projekts.

Līgumslēdzējai iestādei būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai novērstu interešu konfliktus jau dokumentu sagatavošanas pirmajā posmā.

Riski, kas saistīti ar interešu konfliktu

Persona, kas piedalās dokumentu sagatavošanā, var tieši vai netieši mēģināt ietekmēt konkursa procedūru, piemēram, lai rastu iespēju tajā piedalīties radniekam, draugam, tirdzniecības vai finanšu partnerim.

Brīdinājuma zīmes

- Persona, kas atbildīga par konkursa dokumentu sagatavošanu / augsta ranga amatpersona uzstāj, ka ir jā nolīgst pieaicināts uzņēmums, kas palīdzētu izstrādāt dokumentus, lai gan tas nav nepieciešams.
- Par vienu un to pašu jautājumu tiek lūgti divi vai vairāki iepriekšēji pētījumi, ko sagatavo pieaicināti uzņēmumi, un kāda persona izdara spiedienu uz darbiniekiem, lai, sagatavojot konkursa dokumentus, tiktu izmantots viens no šiem pētījumiem.
- Persona, kura ir atbildīga par dokumentu sagatavošanu, organizē procedūru tādā veidā, ka, pirms tiek sākota konkursa procedūra, vairs neatliek laika rūpīgai dokumentu izskatīšanai.
- Bez acīmredzama iemesla īsā laikā par identisku līguma priekšmetu tiek sagatavoti divi vai vairāki līgumi, kā rezultātā tiek izmantota mazāk konkurētspējīga publiskā iepirkuma metode.
- Lai arī būtu iespējama atklāta procedūra, tiek izraudzīta procedūra, par kuru ir panākta vienošanās.
- Tiek izmantoti nepamatoti atlases vai piešķiršanas kritēriji, kas dod priekšroku konkrētam uzņēmumam vai piedāvājumam.
- Tiek noteikti pārāk stingri noteikumi preču piegādei vai pakalpojumu sniegšanai, kā rezultātā piedāvājumu iesniedz tikai viens uzņēmums.
- Līgumslēdzējas iestādes darbinieka radnieki strādā uzņēmumā, kas var iesniegt piedāvājumu.
- Pirms darba uzsākšanas līgumslēdzējā iestādē tās darbinieks ir strādājis uzņēmumā, kas var iesniegt piedāvājumu.

Piemērs: Viens no pretendentiem piedalās sagatavošanas procedūrā un jau pirms procedūras sākšanas iegūst papildu informāciju. Tas liedz citiem pretendentiem vienlīdzīgas izredzes uzvarēt konkursā un ir interešu konflikts.

Riski, kas saistīti ar interešu konfliktu

Informāciju par konkursa procedūru var nopludināt.

Brīdinājuma zīmes

- Darbinieka neparasta uzvedība, uzstājot, ka viņam nepieciešama informācija par konkursa procedūru, lai gan viņš nav atbildīgs par šo procedūru.
- Līgumslēdzēja iestādes darbinieka radnieki strādā uzņēmumā, kas var iesniegt piedāvājumu.
- Pirms darba uzsākšanas līgumslēdzējā iestādē tās darbinieks ir strādājis uzņēmumā, kas var iesniegt piedāvājumu.

Piemērs: Darbinieks piedalās publiskā iepirkuma dokumentu sagatavošanā vai labošanā, tad aiziet no darba / atkāpjas no amata un drīz pēc tam sāk strādāt uzņēmumā, kas iesniedzis piedāvājumu.

IEROSINĀJUMI

Izskatīt konkursa dokumentus, vai tajos nav brīdinājuma zīmju.

Nodrošināt, ka nepieciešamības gadījumā ir paredzētas revīzijas tiesības un līgumiski tiesiskās aizsardzības līdzekļi.

4.2.2. Uzaicinājuma procedūra, konkursa piedāvājumu izvērtēšana un galīgais lēmums

Pēc tam, kad ir beidzies termiņš piedāvājumu iesniegšanai, līgumslēdzēja iestāde pārbauda piedāvājumu atbilstību un tos izvērtē. Ja nepieciešams, līgumslēdzēja iestāde lūdz pretendentiem novērst nepilnības vai sniegt sīkāku informāciju vai papildu paskaidrojumus. Līgumslēdzēja iestāde nolemj, kuri galīgie piedāvājumi ir spēkā, pamatojoties uz paziņojumā norādītajiem kritērijiem. Vērtēšanas komiteja sniedz rakstisku izvērtējumu un ieteikumu. Lēmumu piešķirt līgumu pieņem līgumslēdzējā iestādē norīkotais lēmumu pieņēmējs.

Riski, kas saistīti ar interešu konfliktu

Saņemtie piedāvājumi var tikt mainīti, lai slēptu to, ka pretendents nav ievērojis termiņu vai nav iesniedzis visus nepieciešamos dokumentus.

Nolūkā ietekmēt galīgo lēmumu, vērtēšanas komitejas loceklis var mēģināt maldināt pārējos dalībniekus vai izdarīt spiedienu uz viņiem, piemēram, nepareizi interpretējot noteikumus.

Brīdinājuma zīmes

- Oficiālie dokumenti un / vai apliecinājumi par dokumentu saņemšanu ir acīmredzami mainīti (piemēram, tajos ir svītrojumi).
- Vērtēšanas komitejas locekļiem nav nepieciešamo tehnisko zināšanu, lai izvērtētu iesniegtos piedāvājumus, un viņu vidū dominē viena persona.

- Kritēriju sistēmā dominē subjektīvi aspekti.
- Konkursa uzvarētājs nav sniedzis daļu no obligāti sniedzamās informācijas.
- Konkursa uzvarētāja sniegtās informācijas daļa attiecas uz līgumslēdzējas iestādes darbiniekiem (piemēram, darbinieka adrese).
- Uzvarējušā pretendenta adrese ir nepilnīga, piemēram, norādīta tikai abonenta kastītes adrese, nav norādīts tālruņa numurs, atrašanās vietas adrese (var būt fiktīvs uzņēmums).
- Specifikācijas ir ļoti līdzīgas uzvarējušā pretendenta produktam vai pakalpojumam, īpaši, ja specifikācijās ir ļoti īpašas prasības, ko tikai daži pretendenti varētu izpildīt.
- No uzņēmumu vidus, kuri bija iegādājušies konkursa dokumentus, tikai daži iesniedz savus piedāvājumus, jo īpaši situācijā, kad vairāk nekā puse no visiem pretendentiem ir "atkritēji".
- Līgumu iegūst nepazīstami uzņēmumi, kas nevar sniegt informāciju par savu līdzšinējo veikumu.

IEROSINĀJUMI

Nodrošināt, ka komitejas locekļi tiek izraudzīti saskaņā ar pieņemto projektu īstenošanas rokasgrāmatu.

Nodrošināt, ka par iepirkuma projektu atbildīgā amatpersona ir pieejama vērtēšanas komitejai, lai sniegtu atbildes uz procesuāliem jautājumiem.

Pārliecināties, ka vērtēšanas komitejai ir nepieciešamās tehniskās zināšanas piedāvājumu izvērtēšanai.

Pārbaudīt, vai komitejas locekļi ir parakstījuši deklarāciju, kurā tie apliecina, ka viņiem, pildot savus pienākumus, nav interešu konflikta, piemēram, jebkāda pašreizēja vai līdzšinēja saikne ar kādu no pretendentiem.

4.2.3. Publisko līgumu izpilde un grozīšana

Jebkurš līgums, kas piešķirts saskaņā ar publiskā iepirkuma procedūru, ir pilnībā jāizpilda saskaņā ar prasībām, kuras noteiktas uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus un tehniskajās specifikācijās, kā arī uzaicinājumā noteiktajā termiņā. Pusēm var atļaut nedaudz grozīt līguma daļu, ja tās var pierādīt, ka sākotnēji grozījumi nebija paredzami, un nodrošināt pienācīgi ilgtspējīgu un ekonomisku līdzsvaru.

Riski, kas saistīti ar interešu konfliktu

Līgums nav sagatavots saskaņā ar noteikumiem un / vai tehniskajām specifikācijām un konkursa dokumentiem.

Līgums nav pienācīgi izpildīts.

Līgums nav pienācīgi uzraudzīts.

Ir iesniegti nepatiesi sertifikāti.

Brīdinājuma zīmes

Ir mainītas līguma standarta klauzulas (revīzija, aizsardzības līdzekļi, zaudējumu atlīdzināšana, utt.).

Līgumam nav pievienota metodika un darba plāns.

Ir mainīts uzņēmuma nosaukums un juridiskais statuss, bet tas nerada šaubas atbildīgajam referentam.

Tiek veiktas daudzskaitlīgas vai apšaubāmas izmaiņas rīkojumos / pasūtījumos konkrētam darbuzņēmējam, un tās apstiprina viena un tā pati projekta amatpersona.

Starptautiskajos projektos ir garš (bez paskaidrojuma) laikposms starp konkursa uzvarētāja paziņošanas brīdi un līguma parakstīšanu, (tas var norādīt, ka darbuzņēmējs atsakās maksāt vai risina sarunas, pieprasot kukuli).

Tiek veiktas būtiskas izmaiņas tehniskajās specifikācijās vai darba uzdevumā.

Piegādājamo preču daudzums ir samazināts, attiecīgi nesamazinot maksājumu.

Palielināts darba stundu skaits, attiecīgi nepalielinot izmantojamo materiālu daudzumu.

Trūkst līguma vai arī dokumenti, kas pamato pirkumu, ir neatbilstoši.

Līgumslēdzēja darbinieka neparasta uzvedība, strādājot pie projekta: viņš izvairās atbildēt uz vadības jautājumiem par neizskaidrojamiem kavējumiem un trūkstošiem dokumentiem.

Ir daudz administratīvo pārskatīšanu un atceltu iepirkuma procedūru.

Ir mainījusies līguma preču un pakalpojumu kvalitāte, daudzums vai specifikācija, tādējādi tā atšķiras no konkursa dokumentiem (darba uzdevuma, tehniskajām specifikācijām utt.)

IEROSINĀJUMI

- Pirms piekrist izmaiņu rīkojumiem, izvērtēt jebkādu izmaiņu rīkojumu pieprasījumus, pārbaudīt to likumību un pieprasīt papildu dokumentus, ja nepieciešams.
- Augsta riska projektu pārraudzības apmeklējumu laikā lūgt klientus informēt banku par jebkādiem izmaiņu rīkojumiem, kas izdoti attiecībā uz jebkuru parakstīto līgumu par jebkuru summu.
- Izmantot darba grupas veiktus uzraudzības apmeklējumus, lai pārbaudītu, vai galvenās preces, darbi un pakalpojumi faktiski pastāv. Pārskati var apstiprināt, ka paveiktie darbi saskan ar izdotajiem apstiprinājumiem par darbu pabeigšanu, ka apliecinātie dokumenti ir atbilstoši, ka darbinieku apliecinājumi par preču un pakalpojumu savlaicīgu saņemšanu ir pareizi.
- Augsta riska projektos pieprasīt neatkarīgas ikgadējās tehniskās, finanšu un iepirkumu revīzijas.

- Paredzēt, ka uzraudzības apmeklējumos objektus apmeklēs tehniskie eksperti.
- Nodrošināt pie projekta strādājošajām amatpersonām mācības par līgumu pārvaldību.
- Kā daļu no iepirkuma un finanšu vadības pārskata jo īpaši pārbaudīt, kā veikta līgumu pārvaldības uzraudzība — pārbaudīt maksājumu sarakstus katram līgumam vai darbuzņēmējam, iespējamus dubultos maksājumus un apliecinājumus par preču un pakalpojumu saņemšanu.
- Ieviest stingras sūdzību izskatīšanas procedūras un publicēt tās.

1. pielikums. Deklarācijas par interešu konflikta neesamību paraugs

Līguma nosaukums:

Atsauce: (Uzaicinājums iesniegt piedāvājumus Nr.):

Es, apakšā parakstījies (-usies)....., pēc norīkošanas piedāvājumu atvēršanas komisijā / pēc norīkošanas vērtēšanas komitejā / uzņemoties atbildību par izvērtēšanas (izslēgšanas un atlases) kritērijiem / pēc norīkošanas darbību pārraudzīšanai / pēc pilnvarošanas grozīt iepriekš minētā publiskā līguma daļu, apliecinu, ka esmu iepazinies(-usies) ar Finanšu regulas 57. pantu, kurā noteikts:

"1. Finanšu dalībnieki un citas personas, kas iesaistītas budžeta izpildē un pārvaldībā, tostarp ar to saistītajās sagatavošanas darbībās, revīzijā vai kontrolē, neveic nekādas darbības, kas var radīt konfliktu starp viņu pašu un Savienības interesēm.

Ja šāds risks pastāv, attiecīgā persona atturas no šādas darbības veikšanas un nodod jautājumu deleģētajam kredītrīkotājam, kurš rakstiski apstiprina, vai pastāv interešu konflikts. Attiecīgā persona arī informē savu tiešo priekšnieku. Ja interešu konflikts tiek konstatēts, attiecīgā persona pārtrauc visas darbības konkrētajā jomā. Deleģētais kredītrīkotājs personīgi veic turpmākas atbilstīgas darbības.

2. Šā panta 1. punkta nozīmē interešu konflikts ir tad, ja šāda finanšu dalībnieka vai citas personas, kā minēts 1. punktā, pienākumu neatkarīgu un objektīvu pildīšanu negatīvi ietekmē iemesli, kas saistīti ar ģimeni,⁵ jūtu dzīvi, politisko piederību vai valstspiederību, mantiskajām⁶ vai kādām citām interesēm, kas attiecīgajai personai ir kopējas ar saņēmēju.⁷"

[Norādīt valsts noteikumus, kuros noteikts: (ja piemēro / attiecīgā gadījumā)]

Ar šo es apliecinu, ka, cik man ir zināms, man nav interešu konflikta attiecībā uz uzņēmumiem, kuri – individuāli, kā konsorcijs dalībnieki vai piedāvātie apakšuzņēmēji – ir [pieteikušies dalībai šajā iepirkuma procedūrā] [iesnieguši piedāvājumu attiecībā uz šo iepirkumu] .

Pēc man pieejamām ziņām un pēc manas pārlicības, nav faktu vai apstākļu – iepriekš vai pašlaik vai kuri varētu rasties tuvākajā nākotnē –, kas kādai no iesaistītajām personām liktu apšaubīt manu neatkarību.

⁵ XX pakāpes ģimenes radniecība, laulība vai reģistrētas civiltiesiskās partnerattiecības.

⁶ Līgumattiecības vai maksas vai bezmaksas konsultācijas, kas pašlaik tiek sniegtas.

⁷ Tostarp brīvprātīgs darbs, valdes vai padomes loceklība amats.

Es apliecinu, ka, ja atlases / kritēriju noteikšanas / [atvēršanas] izvērtēšanas procesa / līguma izpildes vai grozīšanas laikā es atklāšu vai man kļūs zināms, ka pastāv vai ir radies šāds interešu konflikts, es par to nekavējoties paziņošu valdei / komitejai, un, ja tiks konstatēts interešu konflikts, es pārtraukšu dalību izvērtēšanas procesā un visas ar to saistītās darbības.

Es arī apstiprinu, ka saglabāšu konfidencialitāti attiecībā uz visiem man uzticētajiem jautājumiem. Es neizpauđīšu nekādu konfidencialu informāciju, kas man tiks sniegta vai ko es būšu uzzinājis. Es neizmantošu man sniegto informāciju neatļautiem mērķiem. Konkrēti, es piekrītu saglabāt konfidencialitāti un neizpaust nekādu informāciju vai dokumentus, kas man ir sniegti vai ko esmu atklājis vai sagatavojis [procedūras] gaitā vai izvērtēšanas rezultātā, un es piekrītu, ka to izmantos tikai šā izvērtējuma nolūkos un tā netiks izpausta trešajām personām. Es arī piekrītu nesaglabāt jebkādas man rakstveidā sniegtas informācijas kopijas.

Paraksts (datums un vieta):

Vārds, uzvārds:

Amats

2. pielikums. Piemēri

Lieta Nr. 1.

Rumānijas Reģionālās attīstības un tūrisma ministrija informēja Rumānijas Krāpšanas apkarošanas departamentu (*DLAF*) par iespējamu interešu konfliktu kādā no ERAF finansētā projektā.

Līdzekļu saņēmējs projektā bija rajona pašvaldība, un 2009. gadā noslēgtais finansēšanas līgums paredzēja rajona ceļu atjaunošanu un modernizāciju 50 km garumā.

Pēc valsts mēroga publiskā iepirkuma procedūras, kas tika veikta saskaņā ar valsts tiesību aktiem par publisko iepirkumu līgumu, publisko būvdarbu koncesijas līgumu un pakalpojumu koncesijas līgumu piešķiršanu, līdzekļu saņēmējs būvdarbu līgumu 10 miljonu euro apmērā piešķīra darbuuzņēmējam S.

Kad darbi bija uzsākti, S lūdza līdzekļu saņēmēja piekrišanu tam, ka balastēšanai sākotnēji paredzētais šķembru piegādātājs tiktu aizstāts ar citu uzņēmumu F, pamatojot to ar ekonomiskiem apsvērumiem, un saņēma šim grozījumam projekta vadītāja apstiprinājumu.

Drīz pēc tam S lūdza līdzekļu saņēmēja atļauju mainīt arī būvdarbos izmantojamo materiālu: paredzēto šķembru vietā izmantot smalkākas šķembas; tas iesniedza attiecīgā materiāla testēšanas ziņojumus; un šā materiāla piegādātājs arī bija uzņēmums F. Projektētāja un projekta vadītāja piekrišana bija saņemta jau iepriekš.

Par šīm divām izmaiņām rajona pašvaldība sagatavoja šādus dokumentus:

- projekta koordinators parakstījis ziņojumus, ko apstiprināja un parakstīja rajona pašvaldības priekšsēdētājs;
- papildinājumu būvdarbu līgumam, nosakot būvmateriālu jauno piegādātāju; papildinājumu arī parakstīja rajona pašvaldības priekšsēdētājs.
-

DLAF veiktajā izmeklēšanā tika konstatēts, ka uzņēmums F vienādās daļās (50 %) pieder divām personām, un viena no viņām bija rajona pašvaldības (līdzekļu saņēmēja projektā) priekšsēdētāja znots.

***DLAF* secināja, ka pastāv interešu konflikts, jo dokumentus, saskaņā ar kuriem uzņēmums F tika atzīts par būvmateriālu piegādātāju, ir parakstījis rajona pašvaldības priekšsēdētājs, kam ir pirmās pakāpes radniecība ar vienu no uzņēmuma F īpašniekiem.**

Lieta Nr. 2.

Rumānijas Reģionālās attīstības un tūrisma ministrija informēja Rumānijas *DLAF* par dažām nelikumībām projektā, ko finansē, izmantojot *PHARE 2000* ekonomikas un sociālās kohēzijas programmu.

Līdzekļu saņēmējs projektā bija uzņēmums Z, un finansēšanas līguma mērķis bija atbalstīt 12 mazu un vidēju būvniecības uzņēmumu kvalitātes vadības sistēmu sertifikāciju.

Lai piešķirtu sertifikācijas pakalpojumu līgumu saskaņā ar valsts publiskā iepirkuma tiesību aktiem, līdzekļu saņēmējs izveidoja izvērtēšanas komiteju, kuras sastāvā bija pieci locekļi, un visi parakstīja konfidencialitātes un objektivitātes deklarāciju.

DLAF konstatēja, ka viens no izvērtēšanas komitejas locekļiem ir revidents, kas noslēdzis sadarbības līgumus ar konkursā uzvarējušo pretendentu.

Tas nozīmēja, ka ir pārkāpti praktiskās rokasgrāmatas, dalībnieka rokasgrāmatas un piešķiruma līguma pielikuma vairāki noteikumi, jo **vienam izvērtēšanas komitejas (kura bija atbildīga par līguma piešķiršanu) loceklim bija interešu konflikts viņa līgumattiecību ar vienu no pretendentiem dēļ.**

Lieta Nr. 3.

Rumānijas Reģionālās attīstības un tūrisma ministrija informēja Rumānijas DLAF par dažām norādēm uz krāpšanu projektā, ko finansē no otrā prioritārā virziena, izmantojot reģionālo darbības programmu; projekta mērķis bija dažu valsts ceļu modernizācija; līdzekļu saņēmējs bija rajona pašvaldība.

Projektēšanas pakalpojumu līgums bija piešķirts publiskā iepirkuma procedūrā, kas īstenota saskaņā ar *valsts tiesību aktiem par publisko iepirkumu līgumu, publisko būvdarbu koncesijas līgumu un pakalpojumu koncesijas līgumu piešķiršanu*. Kvalificējošais kritērijs bija "ekonomiski izdevīgākais piedāvājums".

Uzvarējušais pretendents uzņēmums P apņēmas neslēgt apakšuzņēmuma līgumu par kādu līguma daļu, tomēr, tiklīdz līgums bija noslēgts, tas ar uzņēmumu A noslēdza apakšuzņēmuma līgumu par dažām līguma daļām.

Uzņēmums A – uzvarējušā pretendenta apakšuzņēmējs –, pieņēma darbā divas valsts amatpersonas, kas bija izvērtēšanas komitejas locekļi iepirkuma procedūrā.

Pārvaldības iestāde neveica maksājumus par uzņēmuma A sniegtajiem pakalpojumiem, ņemot vērā interešu konfliktu starp vērtēšanas komitejas locekļiem un apakšuzņēmēju.

DLAF uzskatīja, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem pastāv **interesešu konflikts**. Tas, ka **divas rajona pašvaldības amatpersonas ir piedalījušās lēmuma pieņemšanā par pakalpojumu līguma piešķiršanu uzņēmumam P, sniedza netiešu materiālu labumu uzņēmumam A, kas viņas pieņēma darbā.**

Lieta Nr. 4.

Nozaru darbības programmas "Cilvēkresursu attīstība" starpniekinstitūcija informēja Rumānijas DLAF par iespējamu interešu konfliktu projektā, ko finansē no trešā prioritārā virziena. Projekta mērķis ir ieviest novatoriskas tehnoloģijas un metodes, lai palielinātu uzņēmēju jaudas uzņēmējdarbībā un divos reģionos sniegtu atbalstu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

Līdzekļu saņēmējs bija universitāte, kuras likumīgais pārstāvis bija tās rektors C kungs.

Projekta informācijas pasākumu īstenošanai universitāte kā darba devējs noslēdza individuālā darba līgumu ar C kungu kā darba ņēmēju.

Pēc tam C kungs kā universitātes rektors iecēla projekta īstenošanas grupu, iekļaujot tajā arī sevi.

Parakstot individuālā darba līgumu kā rektors un darba devēja juridiskais pārstāvis, no vienas puses, un kā projekta īstenošanas grupas loceklis un darba ņēmējs, no otras puses, C kungs faktiski noslēdza līgumu pats ar sevi un tādējādi ieguva tiešas materiālas priekšrocības, t.i., papildu algas apsolījumu pašam sev.

Saskaņā ar Universitātes hartu (kurā īstenotas valsts Izglītības likuma prasības), Universitāte ir publiska iestāde un rektors ir tās izpilddirektors. Tādēļ *DLAF* uzskatīja, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem bija pamats sākt kriminālprocesu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.